

Przepisy
w dobrej cenie

**Kodeks rodzinny
i opiekuńczy
Prawo o aktach
stanu cywilnego**

cena **8,80 zł**

Oficyna

a Wolters Kluwer business

**Kodeks rodzinny
i opiekuńczy
Prawo o aktach
stanu cywilnego**

Przepisy

w dobrej cenie

Kodeks rodzinny i opiekuńczy Prawo o aktach stanu cywilnego

z hasłami i skorowidzami

Oficyna

a Wolters Kluwer business

Stan prawny na 1 sierpnia 2009 r.

Redaktor prowadzący:
Małgorzata Buczna

Opracowanie redakcyjne:
Roman Rudnik, Marcin Wąsik

Skład, łamanie:
Faktoria Wyrazu Sp. z o.o.

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2009

ISBN 978-83-7601-943-7

6. wydanie

Wydane przez:
Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Redakcja Książek
01-231 Warszawa, ul. Płocka 5a
tel. (022) 535 80 00, (022) 535 82 00
31-156 Kraków, ul. Zacisze 7
tel. (012) 630 46 00
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
Księgarnia internetowa: www.profinfo.pl

Spis treści

Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. — Kodeks rodzinny i opiekuńczy	9
Tytuł I. Małżeństwo	11
Dział I. Zawarcie małżeństwa.....	11
Dział II. Prawa i obowiązki małżonków	24
Dział III. Małżeńskie ustroje majątkowe	28
Rozdział I. Ustawowy ustrój majątkowy	28
Rozdział II. Umowne ustroje majątkowe	38
Oddział 1. Przepisy ogólne	38
Oddział 2. Wspólność majątkowa	39
Oddział 3. Rozdzielność majątkowa.....	40
Oddział 4. Rozdzielność majątkowa z wyrównaniem dorobków.....	41
Rozdział III. Przymusowy ustrój majątkowy	42
Dział IV. Ustanie małżeństwa	44
Dział V. Separacja.....	49
Tytuł II. Pokrewieństwo i powinowactwo	52
Dział I. Przepisy ogólne.....	52
Dział Ia. Rodzice i dzieci.....	53

Rozdział I. Pochodzenie dziecka.....	53
Oddział 1. Macierzyństwo.....	53
Oddział 2. Ojcostwo.....	56
Rozdział II. Stosunki między rodzicami a dziećmi.....	65
Oddział 1. Przepisy ogólne	65
Oddział 2. Władza rodzicielska	69
Oddział 3. Kontakty z dzieckiem	81
Dział II. Przysposobienie	84
Dział III. Obowiązek alimentacyjny	94
Tytuł III. Opieka i kuratela.....	101
Dział I. Opieka nad małoletnim.....	101
Rozdział I. Ustanowienie opieki	101
Rozdział II. Sprawowanie opieki.....	105
Rozdział III. Nadzór nad sprawowaniem opieki	109
Rozdział IV. Zwolnienie opiekuna i ustanie opieki	110
Dział II. Opieka nad ubezwłasnowolnionym całkowicie	112
Dział III. Kuratela.....	113
Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. — Przepisy wprowadzające kodeks rodzinny i opiekuńczy	117
Rozdział I. Przepisy ogólne.....	119
Rozdział II. Zmiany w przepisach obowiązujących.....	120
Rozdział III. Przepisy przejściowe	120
Przepis końcowy.....	124
Skorowidz	125

Ustawa z dnia 29 września 1986 r. — Prawo o aktach stanu cywilnego	141
Rozdział 1. Przepisy ogólne	143
Rozdział 2. Właściwość miejscowa w sprawach rejestracji stanu cywilnego	149
Rozdział 3. Zasady sporządzania aktów stanu cywilnego i prowadzenia ksiąg stanu cywilnego.....	152
Rozdział 4. Unieważnienie, sprostowanie, ustalenie treści, odtworzenie i uzupełnienie aktu stanu cywilnego.....	156
Rozdział 5. Akt urodzenia	159
Rozdział 6. Zawieranie małżeństw i akt małżeństwa	168
Rozdział 7. Akt zgonu	175
Rozdział 8. Szczególne wypadki rejestracji stanu cywilnego.....	178
Rozdział 9. Odpisy aktów stanu cywilnego i zaświadczenia	182
Rozdział 10. (<i>skreślony</i>)	184
Rozdział 11. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe	185
Skorowidz	189

Ustawa

z dnia 25 lutego 1964 r.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy

(Dz. U. Nr 9, poz. 59; zm.: Dz. U. z 1975 r. Nr 45, poz. 234; z 1986 r. Nr 36, poz. 180; z 1990 r. Nr 34, poz. 198; z 1995 r. Nr 83, poz. 417; z 1998 r. Nr 117, poz. 757; z 1999 r. Nr 52, poz. 532; z 2000 r. Nr 122, poz. 1322; z 2001 r. Nr 128, poz. 1403; z 2003 r. Nr 83, poz. 772, Nr 130, poz. 1188; z 2004 r. Nr 162, poz. 1691; z 2007 r. Nr 121, poz. 831, Nr 134, poz. 947, Nr 192, poz. 1378; z 2008 r. Nr 220, poz. 1431)

Tytuł I. Małżeństwo

Dział I. Zawarcie małżeństwa

Formy zawarcia małżeństwa

Art. 1.¹ § 1. Małżeństwo zostaje zawarte, gdy mężczyzna i kobieta jednocześnie obecni złożą przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego oświadczenia, że wstępują ze sobą w związek małżeński.

§ 2. Małżeństwo zostaje również zawarte, gdy mężczyzna i kobieta zawierający związek małżeński podlegający prawu wewnętrznemu kościoła albo innego związku wyznaniowego w obecności duchownego oświadczą wolę jednoczesnego zawarcia małżeństwa podlegającego prawu polskiemu i kierownik urzędu stanu cywilnego następnie sporządzi akt małżeństwa. Gdy zostaną spełnione powyższe przesłanki, małżeństwo uważa się za zawarte w chwili złożenia oświadczenia woli w obecności duchownego.

§ 3. Przepis paragrafu poprzedzającego stosuje się, jeżeli ratyfikowana umowa międzynarodowa lub ustawa regu-

---

¹ Art. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) zmieniającej nin. ustawę z dniem 15 listopada 1998 r.

lująca stosunki między państwem a kościołem albo innym związkiem wyznaniowym przewiduje możliwość wywołania przez związek małżeński podlegający prawu wewnętrznemu tego kościoła albo innego związku wyznaniowego takich skutków, jakie pociąga za sobą zawarcie małżeństwa przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

§ 4.² Mężczyzna i kobieta, będący obywatelami polskimi przebywającymi za granicą, mogą zawrzeć małżeństwo również przed polskim konsulem lub przed osobą wyznaczoną do wykonywania funkcji konsula.

Uchybienie przepisom. Powództwo o ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa

Art. 2.³ Jeżeli mimo niezachowania przepisów artykułu poprzedzającego został sporządzony akt małżeństwa, każdy, kto ma w tym interes prawny, może wystąpić z powództwem o ustalenie nieistnienia małżeństwa.

Dokumenty przedślubne — obowiązek przedstawienia i zwolnienie z obowiązku

Art. 3.⁴ § 1. Osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo powinny złożyć lub przedstawić kierownikowi urzędu stanu

---

² Art. 1 § 4 zmieniony przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. (Dz. U. Nr 162, poz. 1691) zmieniającej nin. ustawę z dniem 20 stycznia 2005 r.

³ Art. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. (Dz. U. Nr 52, poz. 532) zmieniającej nin. ustawę z dniem 16 grudnia 1999 r.

⁴ Art. 3 zmieniony przez art. 85 pkt 1 ustawy z dnia 6 października 1986 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. Nr 36, poz. 180) z dniem 1 marca 1987 r.

cywilnego dokumenty niezbędne do zawarcia małżeństwa, określone w odrębnych przepisach.

§ 2. Jeżeli otrzymanie dokumentu, który osoba zamierzająca zawrzeć małżeństwo jest obowiązana złożyć lub przedstawić kierownikowi urzędu stanu cywilnego, napotyka trudne do przezwyciężenia przeszkody, sąd może zwolnić tę osobę od obowiązku złożenia lub przedstawienia tego dokumentu.

§ 3.⁵ Kierownik urzędu stanu cywilnego wyjaśnia osobom zamierzającym zawrzeć małżeństwo doniosłość związku małżeńskiego, przepisy regulujące prawa i obowiązki małżonków oraz przepisy o nazwisku małżonków i o nazwisku ich dzieci.

Termin zawarcia małżeństwa.

Okres wyczekiwania (*tempus ad deliberandum*)

Art. 4.⁶ Małżeństwo przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego nie może być zawarte przed upływem miesiąca od dnia, kiedy osoby, które zamierzają je zawrzeć, złożyły kierownikowi urzędu stanu cywilnego pisemne zapewnienie, że nie wiedzą o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie tego małżeństwa. Jednakże kierownik urzędu stanu cywilnego może zezwolić na zawarcie małżeństwa przed upływem tego terminu, jeżeli przemawiają za tym ważne względy.

---

⁵ Art. 3 § 3 dodany przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) zmieniającej nin. ustawę z dniem 15 listopada 1998 r.

⁶ Art. 4 zmieniony przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) zmieniającej nin. ustawę z dniem 15 listopada 1998 r.

Zaświadczenie o braku przeszkód małżeńskich

Art. 4^{1.7} § 1. Osobom zamierzającym zawrzeć małżeństwo w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 kierownik urzędu stanu cywilnego wydaje zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz treść i datę złożonych przed nim oświadczeń w sprawie nazwisk przyszłych małżonków i ich dzieci.

§ 2. Zaświadczenie traci moc po upływie trzech miesięcy od dnia jego wydania.

§ 3. Wydając zaświadczenie kierownik urzędu stanu cywilnego informuje strony o dalszych czynnościach koniecznych do zawarcia małżeństwa.

**Odmowa przyjęcia oświadczenia
lub wydania zaświadczenia z powodu przeszkód**

Art. 5.⁸ Kierownik urzędu stanu cywilnego, który dowiedział się o istnieniu okoliczności wyłączającej zawarcie zamierzonego małżeństwa, odmówi przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński lub wydania zaświadczenia, o którym mowa w art. 4¹, a w razie wątpliwości zwróci się do sądu o rozstrzygnięcie, czy małżeństwo może być zawarte.

---

⁷ Art. 4¹ dodany przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) zmieniającej nin. ustawę z dniem 15 listopada 1998 r.

⁸ Art. 5 zmieniony przez art. 1 pkt 6 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) zmieniającej nin. ustawę z dniem 15 listopada 1998 r.